

Zondag 25 maart 1917 – enige editie

Vlamingen in Engeland.

Men schrijft uit Engeland aan De Toorts:

Wij delen hieronder enige brokken mede uit een voordracht gehouden voor Belgische werklieden in London East door een Vlaamse geestelijke.

Handelend over Englands dankschuld, zegde hij:

“Ja, Engeland is grootmoedig geweest ... maar de toevloed van vluchtelingen was zo geweldig, en de oorlog duurt zo lang, dat de kassen van de comités omzeggens leeg zijn ... Ik weet dat er in London East mensen wonen, die in de winter aan hun brood niet kunnen geraken en die honger lijden, mensen wiens kinderen geen schoentjes aan hun voeten hebben en geen kleren om eens te verschonen. En ik kan u rondleiden in de steegjes langs de dokken en we kunnen naar de zolders kruipen, waar ge noch stoelen zult vinden, noch tafels, noch bedden en waar men in de winter zonder deksel op de blote grond moet slapen ...

“En als ik dan bedenken wat men heeft durven schrijven, dat de Belgen tenslotte maar “jobstealers” (broodrovers) zijn, dan komen er bittere woorden naar mijn mond ...

“Ik zou aan die helden met de pen willen zeggen, dat wij zo rijk niet zijn als zij, wij hebben geen Indianen, geen Australiërs, geen Nieuw-Zeelanders, geen Canadezen en geen Ieren om in het vuur te jagen ... De jongens die ginder bij ons in de loopgraven liggen: het zijn allemaal onze eigen broeders, vaders, mannen en zonen ... Het is allemaal ons eigen Vlaams bloed, en onze moeders weten best wat dat wil zeggen ...”

“De Vlaamse misstanden vlak in de ogen ziend, zegde hij:

“Men begint nu langs alle kanten iets te fluisteren van een aanstaande vrede. Er zijn er zelfs die het reeds luidop zeggen. Moge God geven, dat de vrede komt en dat wij de oude Belgische staat terug kunnen opbouwen ... niet meer op zijn oude grondvesten van vrijmetselarij en onderdrukking van de Vlaamse stam, maar op de vaste christelijke beginselen van gerechtigheid voor de Vlamingen en de Walen.

“Wij zijn uit Gods handen gekomen als Vlaamse mensen met een eigen taal in onze mond, met een eigen aard in ons hart en met een eigen diep christelijk geloof. Als wij zo uit Gods handen zijn gekomen, dan is het voor ons een natuurrecht, een recht door God zelf gewild, dat wij onder de Belgische staat alles zouden kunnen worden, zonder onze taal, onze aard en ons christelijk geloof te moeten afleggen ...

“En wat was de Vlaming onder de Belgische staat? Degenen, die Frans spraken, hadden de ruime, luchtige kamers betrokken, en degenen die Vlaams spraken moesten in de donkere, duffe kelders wonen. Sedert meer dan 85 jaar zijn de Vlamingen kelderbewoners geweest, altijd achteruitgestoken en miskend, als een minderwaardig ras aanzien, enkel van tel wordend in tijd van verkiezingen, en als er moet gevochten worden. Als een Vlaming iets wilde worden, als was het dan bv. ook maar eenvoudige bareelwachter langs de ijzeren weg, dan moest hij eerst een vreemde taal, het Frans, gaan leren, maar intussen kon, wie enkel Frans kende, alles worden, zelfs minister van ons tweetalig land, zonder één woordje Vlaams te kennen. Is dat recht of onrecht?

“En wat is de Vlaming in Engeland? Er is hier in London East een Belgische munitiefabriek ... Mensen, die enkel Frans of enkel Engels kennen, kunnen daar 2 pond (52 F) verdienen per week, maar zij, die

enkel Vlaams kennen, mogen er zelfs niet binnen. Is dat recht of onrecht?

“Ga eens naar ons Belgisch consulaat of naar General Buildings (waar het Belgisch steuncomité huist) en luister eens hoe onze mensen die Vlaams spreken daar worden afgesnauwd en toegebeten. En kijk dan eens na, hoe iemand die Frans spreekt daar lieflijk en voorkomend wordt onthaald. Heet ge dat recht of onrecht?”

“En wat is de Vlaming aan het front? 80 op 100 van onze soldaten zijn Vlamingen, 80 op 100, en er wordt nooit een bevel in het Vlaams gegeven. Er zijn van onze jongens, die de dood zijn ingelopen, omdat zij niet verstaan hadden wat ze moesten doen. Wat is dat, recht of onrecht?”

“Het is onze hartenwens, dat deze toestand na de oorlog zou veranderen, want moest er geen verandering komen, dan zouden duizenden Vlamingen de Belgische staat vervloeken; dan zou de Brabançonne, die het staatslied is, dat de Vlamingen en de Walen moest samenhouden, in onze oren klinken als het lied van een verdrukker, en honderdduizenden zouden de dag vermaledijden, dat wij de wapens hebben opgenomen ... want het zou waarlijk de moeite niet lonen, dat wij, Vlamingen, tienduizenden van onze jongens hebben laten in stukken schieten, om daarna weer terug in de kelder te kruipen ...”

In ons blad van de 14^e is een bericht van onze correspondent te Roosendaal opgenomen, volgens hetwelk de stationscommandant te Essen wegens een smokkelzaak in hechtenis was genomen. Men meldt ons nu uit Antwerpen, dat dit bericht geheel onjuist is geweest. De stationscommandant te Essen is bevorderd en thans aan een groter station werkzaam.